

فعالیت‌های خودجوش فرهنگی در مساجد دهه ۶۰

مسجد الجواد مشهد؛ از امام جماعت با حوصله تا خیابان سیاسی‌مآبی +
عکس
30 مرداد هر سال به عنوان روز جهانی مسجد انتخاب شده و این روزها که سخن از حمایت از «جوان مومن انقلابی» و «گروه‌های خودجوش فرهنگی» است نگاهی به فعالیت این گروه‌ها در مسجد به‌ویژه در دهه 60 ضروری است.

در همین راستا بخشی از خاطرات فعالان فرهنگی دهه 60 که توسط دفتر مطالعات جبهه فرهنگی انقلاب اسلامی در قالب «تاریخ شفاهی» تهیه شده است منتشر می‌شود.

مسجد الجواد(ع) مشهد مقدس یکی از مساجد فعال در دهه 60 است که در زیر برخی از خاطرات آن می‌آید:

امام جماعت با حوصله

حاج آقا خیلی با حوصله وقت می‌گذاشتند مثلاً قبل از اذان می‌آمدند و بعد از نماز می‌نشستند کسی که سؤال یا حرفی داشت، حتی برای مشکلات خانوادگی می‌آمدند، کسانی که اختلاف داشتند می‌آمدند، وجوهانی بود، حساب سالی بود، مسایل احکامی بود، ایشان می‌نشستند و تقریباً هر شب و به مناسبت‌های مختلف منبر می‌رفتند و آیه و سوره‌ای تفسیر می‌فرمودند که خیلی مفید بود و افراد را جذب می‌کرد. یکی از مهمترین اهرم‌هایی که مسجد فعال بود حاج آقای سیدان بود. (آقای حسین شوشتری)

جای خالی یک امت

مرحوم شهید تدین در عرصه مسائل فرهنگی مرد بسیار مفیدی بود. تا قدرت داشت با جوان‌ها و نوجوان‌ها در ارتباط بود. مسائل اعتقادی، اخلاقی، دستوری، احکام برایشان زمینه فهم و بستر توجه‌شان را فراهم می‌کرد. خاترم می‌آید گاهی بنده را سحرها می‌برد یکی از این

خوابگاه‌های مراکز دانشگاهی [مرکز تربیت معلم] که جوان‌ها آنجا بودند، سحر مینی‌بوس را می‌گذاشت در خوابگاه می‌گفت: «هرکس احتیاج به حمام دارد، بیاید» جوان‌ها هم می‌رفتند حمام و برمی‌گشتند.

گاهی برنامه‌های تفریحی داشت و اینها را بیرون از شهر و استخر می‌برد و در ضمن این برنامه‌های تفریحی، احکام و عقاید و اخلاق و خودش هم وارد بود. به واقع یک تنه امتی بود و به گونه‌ای بود که بعضی‌ها فوت می‌شوند دیگر جایشان خالی خالی بود. شهید که شد جایش خالی خالی است... (مصاحبه با آیت الله سیدان، امام جماعت مسجد الجواد)

تهدید یا فرصت؟

دانشکده علوم خیابان اسرار بود که الان شده دانشگاه جامع علوم رضوی اگر اشتباه نکنم. دانشکده علوم دانشگاه فردوسی آنجا بود، دانشکده علوم پزشکی هم که این‌ور خیابان روبرویش بود که هنوز هم فکر کنم هست، لذا این خیابان خیابان سیاسی مآبی بود. بخصوص سال‌های اوّل انقلاب یک سلسله از احزاب و گروه‌ها هم در همین خیابان دفتر و دستک داشتند مثلاً گروه پیمان، همین فلکه سعدی اوّل خیابان سعدی دفترش بود. یک کم بالاتر دفتر منافقین بود، سازمان مجاهدین خلق ایران به اصطلاح، سر بهشت بود اگر اشتباه نکنم توی چهارراه دکترا. اینجا خیابان پُرتنش بود بنابراین این مسجد هم به نوبه خودش از آن فضای سیاسی متأثر بود. [اما] مرحوم شهید تدین و حاج آقای سیدان برای اینکه بچه‌هایی که اینجا رفت و آمد می‌کنند مصون باشند از آفت‌هایی که بخصوص این تیپ کارهای سیاسی آن موقع داشت و جذب قوی‌ای هم داشتند با ابتکار آقای تدین بود یک انجمن تعلیمات اسلامی تاسیس کردند. (مصاحبه با آقای علی قائمی)

انجمن تعلیمات اسلامی...

انجمن تعلیمات اسلامی خودش اینطوری شکل گرفت که، حاجی که این را در جلسه قرآن راه انداخت و اسمش را گذاشت انجمن تعلیمات

اسلامی، دو تا گروه درست کرد، گروه عمل، گروه ارشاد. یک عده‌شان گروه عمل و یک عده‌شان گروه ارشاد. تبلیغات و روابط عمومی رفت داخل گروه ارشاد، تدارکات و حالا به اسم امروزی‌ها آماد و پشتیبانی و تدارکات و آن زمان پوستر و اینطور چیزها شد گروه عمل. (مصاحبه با آقای ابراهیم وکیلان و آقای مهدی روشن روان)

یک چیز استثنائی (برنامه‌های مسجد الجواد در سال‌های اول انقلاب):

من [به عنوان امام جماعت مسجد] یک برنامه‌هایی گذاشته بودم که مثلاً یک شب صحیفه حضرت سجاد، یک شب تفسیر، یک شب احکام، در مباحث اعتقادی و اخلاقی و دستوری وقت شب‌ها را پر کرده بودم که برنامه‌ها انجام می‌شد. به اضافه آن زیر زمین مسجد با بچه‌های انجمن تعلیمات اسلامی کلاس اعتقادی بود. که خاترم می‌آید بحث‌های اعتقادی آنجا خیلی عمیق مطرح می‌شد. خلاصه فعال شد الحمدلله. شاید آن زمان در شهر یک چیز استثنائی بود بخصوص برنامه‌های فرهنگی‌اش... (مصاحبه با آیت الله سیدان، امام جماعت مسجد الجواد)

منبع: فارس